

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ

Месецъ понеделникъ, сръбъ

АБОНАМЕНТЪ:

За България, за 6 м. — 7 л.
За странство „ „ — 14 л.
Кидингъ Брой 10 ст.

ОБЯВЛЕНИЯ:

На IV стр. 15 ст.
Адресъ
Дирекция

Адресъ

Дирекция

Адресъ

Дирекция

Адресъ

Дирекция

Адресъ

Дирекция

Адресъ

Дирекция

Адресъ

Дирекция

Принципътъ на националността.—Заслужена сѣдба.—Ултиматумъ на сѣкия Главнокомандующъ генер. Прасанъ за отвлѣченитѣ.—Ходътъ на прѣговори.—Декларацията на социалъ-революционеритѣ отъ лѣвицата въ Учрѣдит. събрание за социализиране собствеността.—Сраженията между руската и ромън. войски.—Арестуването на ромънския кралъ и пр. пр.

И. Годеровъ.

Принципътъ на националността

Принципътъ на националността не е новостъ отъ нашитѣ дни; той не ведѣжъ въ миналитѣ вѣкове е служилъ, като ръководно начало за опредѣленето сѣдбинитѣ на народитѣ и за начертането на политиката на държавитѣ. Разбира се, както тогава, така и сега, той е ималъ едно абсолютно приложение и е търпѣлъ известни ограничения, наложени отъ неотклонимата необходимостъ. Разликата между вчера и днесъ се състои въ неговото засилване и формално признаване за база, върху която единствено трѣбва да се съгради мирътъ, който ще се роди вередъ разрушенето и борутни димъ на страшната свѣтвна война. Илюзорно ще бѣде да мислимъ, че принципътъ на националността ще засѣгне изв освава ония народи и части отъ държави, у които не е слѣдва никаква държавно-политическа промѣна. Поради тази имевно причина, ний виждаме днесъ да се говори само за чуждитѣ области, които сѣ вече окупирани, като се замѣлява за останалитѣ народи. Това не ще рече, че въ сѣдбата на послѣднитѣ няма да послѣдва никаква промѣна, обаче тя не ще бѣде особено радикална. Демократизма, роденъ подъ грозоитѣ на страшната война, взема вече явно официаленъ характеръ и ще засѣгне всичкитѣ държави, които още живѣятъ съ свѣхтелитѣ форми на управление. Надъ всичко обаче въ настоящето ще остане пакъ, като ръководно начало, принципътъ на националността, защото въ нѣта на прогресътъ на челоуѣчеството трѣбва обезателно да се мине, по-рано или по-късно, прѣзъ етапътъ на свободното самоопредѣлене на народитѣ. Ний виждаме, че даже и републиканска Русия почва първитѣ дни на своя политически животъ съ това начало.

Като възражение противъ принципътъ на националността винаги сѣ биле изтъквани известни стратегически съображения. Известния философъ Ренанъ по тоя въпросъ ни дава най трѣзвитѣ мисли: „Нищо не е абсолютно. Явно е, че могатъ да бѣдатъ направени известни концесии прѣдъ необходимостта, обаче това не значи, че съ тѣхъ трѣбва да се отиде много далечъ. Иначе цѣлъ свѣтъ ще има право да иска зачитането на своитѣ военни съображения, а това ще значи безконечни войни. Не еземата, която по-вече отколкото раситѣ, образува нациитѣ. Земята доставява Substratum-а, полето на борбата и работата; човѣкътъ дава душата. Човѣкътъ е всякото въ образуването на онова свѣщено нѣщо, което се нарича народъ. Материалното не е достатъчно. Една нация не е нищо по-вече отъ единъ духовенъ принципъ, произходящъ отъ дълбокитѣ компликации въ историята, една духовна фамилия, а не една група опредѣлена отъ начертанитѣ граници на почвата“. Настоящи върху тая идея, слѣдъ като отстранява всички въ-ростепенни и врѣмни елементи, които не даватъ за националността освѣнъ едно несвършено понятие, Ренанъ добавя, че двѣ сѣ нѣщата, които създаватъ най-вече душата, духовниятъ принципъ, който обвързва хората и много често разпрѣсчатитѣ народи: едното е общото владение на едно богато наследство отъ спомени; другото е неоземленото чувство, желанието да се живѣе заедно, волята да се продължи съ полученото нераздѣлно наследство; въ миналото да се дѣли едно наследство отъ слава и страдания, въ бѣдѣта—стрѣмленето да се реали-

зира сѣщо такава програма. Да се страда, да се радва, да се надѣва заедно, ето всяко онова, което струва по-вече отъ общитѣ митинци и съобразнитѣ съ стратегическитѣ идеи граници.

Не трѣбва да се отрича влиянието на етнологическитѣ елементи, нѣто това на раситѣ—първитѣ групи, гдѣто се е надигнала общата идея, гдѣто моралнитѣ връзки бѣха резултатъ на физическата прилика и на идентичността въ произхода; нѣто влиянието на езикътъ, който, въ продължение на всички перипетии, прѣзъ които сѣ прѣминали народитѣ, е запазилъ свѣщеното хранилище на нравитѣ, обичаитѣ, спомениитѣ, интереситѣ, на всяко това, което днесъ съставлява националността.

Съ факта, че една нация владѣе по отношение на другитѣ особени характеристики, биле тѣ естествени или придобити, тя образува единъ отдѣленъ организъмъ отъ тѣя, които я заобикалятъ; тя се стреми да се развива паралелно съ тѣхъ, а често и съвсѣмъ изключително: това е, което се нарича принципътъ на националността. Всички нации не се радватъ на своя политическа независимостъ, обаче всички аспириратъ за нея. Въпросътъ за националността е рѣшенето на задачата за индивидуалната и колективна свобода; като се прокламира идеята, прокламира се въ сѣщото врѣме и правото на личноститѣ и народитѣ да ревандиратъ свободата си, владението на своята земя и да се освободятъ отъ всички прѣчки, които спъватъ или ограничаватъ използването ѝ.

Макаръ сѣществуването на нациитѣ да датира отъ появяването на челоуѣческитѣ групировки, обаче принципътъ на националността е модеренъ; той бѣ тържественно формулиранъ за прѣвъ пътъ отъ френската революция. Учредителното събрание прокламира на 22 май 1790 година, „че френския народъ се отказва отъ вожане съ цѣлъ на завладѣване и нѣма никака да насилва свободата на другитѣ народи“. Конвента обѣща на 19 ноември 1792, г. да даде „братство и поддрѣна на всички народи, които се борятъ за своята свобода“. Вече не се прави въпросъ за политически комбинации и династически споразумения, цѣлащи отнемането на една държава отъ друга известни области съ една автономна колективност. Революцията даде законна форма на онова, което до тогава не бѣше освѣнъ една идея на философитѣ и една неяснена аспирация на народитѣ. Още по категорична е декларацията за правата отъ 1795 г.: „народитѣ сѣ респективно независими и суверенни, какъвто и да бѣде броя на хората, които ги съставляватъ и пространството на териториитѣ, които окупиратъ: тая сувереностъ е недосегаема. Всѣки народъ има правото да организира и измѣнява формата на своето управление. Никой народъ нѣма правото да се мѣси въ управлението на другитѣ.—Дѣйствиата, насочени срѣщу свободата на единъ народъ, ще се считатъ като атентатъ срѣщу всички народи.“

Животътъ обаче доказа впоследствие, че обещаваната не бѣха още готови да възприематъ въ чистотата нѣтъ тѣя прокламирани хубови идеи и да се отдадатъ съ готовностъ на тѣхната защита. Борбитѣ за независимостта на разнитѣ народи въ свѣта, въ това число и балканскитѣ народи, намираха съчувственъ отзвукъ едва слѣдъ лѣането на потоци вѣрвь. Надъ всичко оставаха пакъ интереситѣ на великитѣ държави, които не допушаха да се накърняватъ тѣхнитѣ придобити вече права. Въ името на тѣя интереси, ний

пострадахме и въ 1878 и въ 1913 година при борбитѣ си за национално обединение, освѣтено отъ теоретичитѣ на френската революция. Не значи, че съ прѣбраждането на народитѣ днесъ, прѣбраждане, което е продуктъ на страшния свѣтвовенъ, кървавъ катаклизъмъ, принципътъ на националността ще добие своето абсолютно освѣщаване. Пакъ надъ всичко, покрай другото, ще остане да диктува силата. Щастие за българския народъ е, че тя не му изневърри.

Поддрѣпени отъ принципитѣ и жажнената сила на своя народъ, ний сме прѣдъ послѣдната вѣчка за пълното си национално обединение, което ще наложимъ на чуждитѣ търговски сѣтки и интереси. Не трѣбва обаче да заснѣваме на лавритѣ на своитѣ побѣди, а будно да стоимъ на поста си и силно да отстаиваме своитѣ права. Народътъ даде послѣднитѣ напръжения на своитѣ сили и ще бѣде цѣло прѣстъпление прѣдъ потомството и историята, ако пропустнемъ моментитѣ.

Положението на бойнитѣ фронтове.

Вюлетниъ отъ Щаба на Дѣйствующата армия за 23.I 1918 г.

Македонски фронтъ. Между Охридското и Преспанското езера, сѣверно отъ Витола, въ завоя на Черн и южно отъ Добро поле, отъ врѣме на врѣме оглената дѣйностъ се усилваше. При Алчакъ Махла, западно отъ Вардара, успѣшни за насъ разузнавателни дѣйствия. На вѣжково мѣста по фронта, между Вардара и Долинското езеро, артилерийската стрѣлба бѣше по силна. Въ долната на Струма осмислена аеропланна дѣйностъ.

Добруджански фронтъ. Примирие.

Германски свѣдѣния.

Западенъ воененъ театръ. Група армий на баварския прѣстолонаслѣдникъ. Артилерийския бой се усили послѣ обѣдъ почти по цѣла фронтъ. Всевата дѣйностъ се сживи на нѣко мѣсто отъ рѣката Свартъ. При Сенъ Жантевъ, слѣдъ многоразни успѣшни разузнавателни дѣйствия, вземаме лѣвиния.

Група армий на германския прѣстолонаслѣдникъ. Сѣверно отъ Суецъ и сѣверозападно отъ Абукуръ, слѣдъ сѣла артилерийска подготовка, послѣдваша французки атаки. Съ смани рѣжисажи боеве неприятеля бѣде отблъснатъ. Наши лѣкитѣ части навѣдѣха, источно отъ Малакуръ, въ верпратскитѣ сѣни и се закрѣвиха съ пѣвиния. Артилерийската дѣйностъ привечеръ се усили между Бомонъ и Орнъ.

Источенъ воененъ театръ. Нищо ново.

Италиянски фронтъ. Отъ двѣтѣ страни на р. Бранта, артилерийски боеве.

По море.

Официално съобщение. На сѣверния воененъ театръ, нови успѣхи на подводницитѣ. Бидоха потопени 22 хиляди тона параходи. Повечето отъ потопенитѣ прѣходи бѣха тежко натоварени и взоржени. На 22 януари турскитѣ морски сили: бронирания крайцеръ „Султанъ Явусъ Салимъ“, по равнинна „Гюбенъ“, малкия крайцеръ „Мидили“, по равнинна „Бреслау“ и торпидьори излязоха отъ Дарданелитѣ и се отправиха, по сѣдениата на автаторитѣ, къмъ неприятелскитѣ морски сили на островъ Имбросъ. Единъ голѣмъ и единъ малкъ монитори бидоха унищожени, единъ транспортенъ корабъ отъ 2000 тона потопенъ и английската сигнална станция въ залива разрушена. При завръщането съ вѣтъ Дарданелитѣ, малкия крайцеръ потъна поради ванесения му ударъ отъ мини. „Султанъ Явусъ Салимъ“ при влизането засѣдна въ тѣсинята при Нагара.

Г. Годоровъ.

Заслужена сѣдба.

Зла сѣдба прѣживѣва Ромѣния. Напусната е отъ цѣлото Сѣглашеніе. Миролубивитѣ движениа въ Русія, я оставиха изоллирана въ свѣта. Французи и англичани се равнодушне гледатъ на трагичното ѝ положение. Нѣщо повече, нѣкои отъ вѣстниците въ Англія и Франція, като разискватъ за послѣдователнитѣ катастрофи въ реда на сѣглашенскитѣ държави, съ нескрита злоба говорятъ и за собствената вина на Ромѣния, която, съ многото лавиранѣя въ началото на войната, дойде до тоя печаловъ край. Италия е заласана въ собствената си участъ и око не хвърля къмъ Ромѣния. Руското правителство и народа искатъ миръ. Тѣхъ малко ги е еня за сѣдбата на чифлигаритѣ, които се съзвиза съ царизма, за да дѣлятъ Балканитѣ.

Грозно е състоянието на Ромѣния. Тя е сама. Нѣржи се въ собствената си глупостъ и лакомия. Ако колко добръ бѣше прѣди намѣсата ѝ въ голѣмата война! Златни рѣки се вливаха въ нейния стопански животъ. Тя бѣ влоялпна спекулантъ въ двата лагера. Можеше и до сега да си остане въ това положение. Кой я на- кара да се намѣси? Наистина, имаше натискъ и да- вения отъ руския царь, но какво можеше да бѣде само по себе си това давление, ако тя се възпроти- веше? Съюзътъ, бѣше до Ромѣния. Той не я тикаше въ войната. Той, съюзътъ, бѣше съ това си поведеніе сигурната противодѣйствуваща, която спираше, можеше да спрѣ бруталнитѣ натискъ на антантата. Това ромѣнскитѣ политически кръгове знаеха. Тѣ имаха опита на 2 годишния неутралитетъ. Но тѣ поискаха да игра- ятъ, като прѣвъ 1913 год., велика роля, нѣщо не по силитѣ имъ, а за туй ги постигна обратното — велико нещастие. А което е най-главното, ромѣнитѣ сами се намѣсиха и то въ единъ не особено благоприятенъ мо- ментъ за Сѣглашеніето, защото прѣнаидѣляваха силата и значението си и защото тѣмко въ такова врѣме тѣ можаха да ловятъ риба — да добиятъ сѣгласието за завладѣването на Седмоградско, Банатъ и цѣла сѣ- верна България. Тѣ сж жертва на собствената си ал- чностъ и на лекомислието си. Нацѣнаха се да спече- лятъ войната за великитѣ сили на Антантата.

Отъ такъвъ глѣдъ гледана тѣхната сѣдба, тя е стократно по мѣчителна. До вчера горди и надмѣни, тѣ намѣха и едната и другата страна и сами избра- ха момента за намѣсата си. Много други малки и голѣми държави гледаха съ завистъ на тѣхъ. Мнозина при тѣхвата намѣса отредиха побѣдата за Сѣглаше- нието. Уви, влашкиятъ ножъ въ вѣзнитѣ на войната излѣзе твърдъ лезъ. Не само, че не привлѣче езиче- то на калонитѣ къмъ страната на Сѣглашеніето, нѣ напротивъ, подобри положението на Сѣюза.

Тя бѣше бита до смъртъ отъ съюзнитѣ войски. Напусна Влахия и Добруджа и въ жалко състояние отгѣгли войскитѣ си задъ р. Серетъ. Руситѣ не я спа- сиха.

Слѣдъ тоя печаловъ край на боя, дойде още по- лошото. Демократическата вълна наводни Русия. Ста- риятъ ромѣнски ортакъ, царската аристокрація, умрѣ не отъ собствена смъртъ. Новитѣ сили и новия поли- тически редъ въ Русія гледаха съ крию око на влаш- китѣ чокон и на тѣхната политика. Най-новиятъ редъ на болшевикитѣ окончателно оскѣса съ тѣхъ. Руситѣ поискаха примиріе. Ромѣнитѣ вѣнаше какво да пра- вятъ. Мѣсто за тѣхъ слѣдъ това не имъ оставаме; сами да стоятъ на Серетъ бѣше авна глупостъ. Мѣл- чаливи и тѣ тръгнаха слѣдъ Русія къмъ примиріе.

Каква правда отъ сѣдбата, колко поуки и ра- зумъ! Тѣ ни откареха въ Букурещъ прѣвъ 1913 г. и ни наложиха мира по „симетриата на частитѣ“, оста- виха ни безъ елементарна стратегия на югъ въ Маке- дония и на сѣверъ въ Добруджа, слѣдъ като ни взеха четвороглѣника. Ние още тогава ги прѣдупрѣдихме

за сѣтнитѣ; тѣ ни се смѣха въ очитѣ и смѣтахъ, че ни сж надхитрили. Колко малко познавахъ гнѣва и мишицѣ на българина!

Сега тѣ сж въ краката ни. Още по лоша капи- тулация отъ нашата прѣвъ 1913 година. Но у бълга- рина има една особено симпатична черта: въ боя сме жестоки и страшни, а послѣ него тихи, снисходителни и човѣци

Наредъ съ нашитѣ съзвиза, приехме прѣдложе- нието и на Ромѣния за примиріе, въ най-тежкия за- неа моментъ. Това е въ народния ни характеръ. И на върха на военното си щастие винаги сме бивали благи къмъ побѣдени, тревни отъ шовинизмъ и лакомия ко- чуждото. И тоя пакъ къмъ Ромѣния нашаа гласъ е апела на добръ съсѣдъ: да издѣлимъ гноиния царей между насъ си за винаги и послѣ да заживѣемъ въ съсѣдство. Добруджа цѣлата е наша; всичко друго, което е ромѣнско, не цѣмъ. Нашата платформа сж ве- ликитѣ думи на императоръ Барлъ: „разумна умѣр- реностъ“. Въ нея е нашето национално обединение съ Добруджа и нищо друго. Послѣ тоява, съсѣдско благо- дѣянство съ взаимни отстъпки въ полето на економиката.

ОТЗИВИ

Въ редакцията ни се получи книгата на д-ръ Ив. Пеняковъ „Кюстенджанското пристанище“, издание на народоспомагателния фондъ „Добруджа“, № 3 отъ би- бλιοотека „Добруджа“. Книгата започва съ единъ ху- бавъ прѣдговоръ отъ Миланъ Г. Марковъ, омиаченъ познавачъ на своята родина въ всѣко отношение. Ще припомнимъ, че Г. Марковъ е урожанецъ отъ Тулча, който градъ принудително е напусналъ още въ младинитѣ си, безъ обаче да прѣстаналъ, нѣза моментъ, да се инте- ресува отъ добруджанския въпросъ.

„Кюстенджанското пристанище“ на д-ръ Пеняковъ е една хубава економическо-статистическа студия, която може да послужи за образецъ; та е цѣлна съ добръ съчетани цитати и статистически данни, които оборватъ, но едн и ъ безъ сѣ м и е н ъ научнѣ ромѣнската де- генда за необходимостта на Кюстенджа. Ако нѣкои обичатъ да подмѣтитъ, че страдатъ отъ много зривѣ, за книгата на Г. Пеняковъ, ние можемъ съ итно-право да кажемъ, че та страда отъ много логика; толкова та кубаво обгръща третирания въпросъ. Това съчиание е една несъкрушима критика на басята за „ромѣнскитѣ дробове“.

За книгата на Г. Пеняковъ има да се кажатъ само добри думи Ний я живо прѣпорѣчваме на всички свои читатели. Тя третира единъ въпросъ, който до прѣди една година се забулваше съ воала на лѣжата и бомбастичнитѣ фрази и дѣказва съ авторитетни и офи- циални цитати, че Кюстенджанското пристанище не е една необходимостъ за Ромѣния. Цѣната на книгата е, 1-50 л., която при войната голѣмина, хубавия печатъ и хартия е твърдѣ малка.

Нѣколко думи и за инициативата на фонда „До- бруджа“, който е образуванъ отъ пожертвуваната на мѣстното население. Ние не можемъ да намѣримъ думи за да възхвалимъ дѣйствието на управленіето на фонда въ случая. Покрай в. „Добруджа“, то е замислило да създаде една цѣла литература по добруджанския въ- просъ. До прѣди зараждането, на неговата инициатива, колко назадъ бѣше останали въ това отношение отъ Ромѣнитѣ, които за Добруджа бѣха издали тонове и то- мове и бѣха насадили една дълбока заблуда у учениа свѣтъ! Не трѣбва да забравяме, че перото е една мощна сила въ живота на човѣчеството.

Добруджанци, разпространявайте

в. „Добруджа“

С. Чилингировъ

Равна Добруджа

Пѣтни бѣлѣжки и впечатления. (8)

Денътъ изпратихме отъ носа Калвакра, станалъ широко познатъ у насъ не по-своитѣ красоти, а по туй, че отъ него започнаха ромѣнскитѣ домогвания за бълга- рска земя, за да слѣзатъ отпослѣ десетки километри по на югъ.

„Станалъ широко познатъ у насъ не по-своитѣ красоти“. . . Но кому ли отъ насъ е позната родната земя по-красотитѣ си? Ного ли привлѣчатъ нейнитѣ чаровни кѣтове, кому ли намишватъ тѣ, съ шепота на своята омая за онова „свое“ у себе си, ко- ето ние никога не сме почувствували и като „наше“?

Наистина, българиятъ обича земята си. привѣр- ванъ е къмъ нея както никой другъ и като никой другъ знае да се бори и мре за нейната свобода, цѣни я, трепери надъ бащинъ кѣтъ подобно скалперникъ надъ своето богатство, но не умѣе да се възхищава. И потрѣбва ли да подири картини за окоето си, унесъ за душата си и въздухъ за своитѣ гърди, той бърза да отиде въ Швейцария, да се настани въ Ривьера, да си отпочине въ Ница или да се хѣкува въ итѣкой ер- ропейски „бадъ“, за да произнаса отпослѣ имената имъ съ услада на дѣте слѣдъ впусено лакомство и съ

досада отъ напрасно похарчени сръдства. Но послѣд- ното той пави само за себе си. Прѣдъ другитѣ раз- права, разправа и разправа като мистикъ сводъ сѣвъ за райския животъ.

Ведекери! Ето какво би трѣбвало да бѣде нашето туристично име. Но Ведекери, за който съдржателитѣ въ безчисленитѣ „бадове“ и хотелче- ритѣ на стралоприменни съ подстригани паркове въ западна Европа не сж платили ни стотинка за беско- нечитѣ имъ и възторжени реклами.

Ние обичаме своето, но чуждото ни цѣни. . . При- вързани къмъ сѣмейното огнище бащи и унесени чо- клонници на улицитѣ котокви!.. Не сме ли това ние българитѣ, новитѣ, модерниѣ българи?..

Сломнамъ си думитѣ на Ениасберга, казани за отношенията ни къмъ природата. Споредъ него, есте- тично възприема нейнитѣ картини, открива прѣлести въ тѣхъ и се възхищава само този, който е носитель на висока култура. Простакътъ възприема природата съ интереситѣ на професиата си. . .

Но ние не сме простаки, ние, носителиѣ на кул- тура въ България! Разбира се. Нали азе се захласна ме отъ пейзажитѣ на Шемони, нали се удавяваме двайсетъ или повече и отъ самитѣ швейцарци, като въ смѣното врѣме, недоумѣли своето възхищение, прѣд- пазливо се чешетъ поврата? Но кой отъ насъ е изви- калъ поне едно „ахъ“ при изгледа на Еленинъ връхъ, съзерцаванъ отъ върха Харамия, или прѣцъ синитѣ очици на Рила планина, наречени отъ географитѣ езера,

Ромѣнски жестокости надъ плѣнницитѣ въ Молдова.

Фелдмаршалъ Макензенъ е отправилъ до ромѣнския генералъ Пресая въ Яше слѣдното писмо:

„Австрийскитѣ поданици: банковия директоръ Мартинъ Симоуъ и общинския секретаръ Йосефъ Ксато подъ кѣтвѣ, изложиха слѣдното.“

„Подписанитѣ граждански плѣнници не искаме да изнесемъ за нашитѣ страдания и тия на дру- гитѣ отагѣчени, при всичко че живѣемъ твърдѣ зѣ, макаръ я да имахме парични сръдства, отъ 370 валоничици останаме живи само 83. Обаче страданията на военноплѣнницитѣ — гер- манци и австро-унгарци, въ лагера при Шипоте бѣха толкова голѣми, че ще сторимъ прѣстѣжване, ако не ги извѣстимъ. Отъ 17,000 военноплѣнници оста- наха живи само около 4000, между които 200—300 германци; останалитѣ станаха жер- тва на ромѣнската жестокостъ.

Въ лагера при Шипоте плѣнницитѣ бѣха раздѣ- лени по народностъ и споредъ народностъ, тѣ бѣха третирани различно. Любопитно е, че не макаритѣ, а германцитѣ бѣха третирани съ най-голѣма бруталностъ. За тѣхъ ромѣнитѣ вѣнаха нито искра милостъ. Гер- манцитѣ имаха за комендантъ единъ човѣкъ-звѣръ. Той се нахвърляше върху плѣнницитѣ съ една дѣбола, кол- кото рѣката тога и ги биеше до грѣвъ. Имаше 4,000 плѣнници германци и, както казахме по-горѣ, останана отъ тѣхъ живи само 200-300 души. Повечето измрѣха отъ коремнѣнъ петнистъ и повратенъ тифъ и не малко отъ ударитѣ на чозѣка-звѣръ, който не притежаваше нищо човѣшко. Мнозина други измрѣзнаха. Плѣнницитѣ бѣха подселовени по 200 души въ една землянка, безъ свѣтлина и въздухъ. По цѣли седмици тѣ получавашъ само по 14—20 ягр. развалено просено брашно (mamalai) за всѣки 100 човѣка и по половинъ лукъ на човѣкъ. Германцитѣ нищо не можаха да на- правятъ съ това брешно, защото не знаха, какъ може да се приотвори а и нѣзнаха сѣдове, така че бѣха при- нудени да ядатъ отъ шепитѣ си сурово брашно, като животнитѣ.

Имаше дни, когато умираха до 300 човѣка. Мно- го умираха въ нуждинитѣ; други оставахъ по цѣли дни непогребани въ земляната. Често лѣти, обаче, до- като тѣлата имъ бѣха още топли, тѣ биваха заравани. Случаеше се да идватъ кучета и да ядатъ труповетѣ. При единъ такъвъ случай, единъ военноплѣнникъ по- мѣка да изгони кучетата, но затуй той бѣ страшно бѣтъ отъ коменданта, който идваше тѣмко тогава.

Да не забравяме, че между мъртвитѣ се хвърля- ха и живи. Единъ, който сѣщо бѣ хвърленъ като мър- тавъ между другитѣ трупове, по-рѣдъ ноцъ става и са- дотѣтри до квартирата си. Оставахме го въ Шипоте.

Едно отъ наказанията, които се прилагаша на другитѣ народности, бѣ затварянието имъ въ колибитѣ на германцитѣ.

Въ лагера имаше само 3 лѣзари; лѣкарства не сжществуваша никакъ. Останалитѣ тамъ, сигурно, ще загинатъ, ако не се взематъ бързи мѣрки.

Заявяваме горнето подъ кѣтвѣ. Мартинъ Симоуъ, банковъ директоръ, Йосефъ Ксато, общински секретаръ.

Имайтѣ честта да прѣпратя на Ваше прѣвзхо- дителство тѣзи извѣдения, моля въ името на германското главно командване, да разпоредите незабавно да се по- добри описаното по горѣ положение, като допустнете да се анкетира положението на германскитѣ военно- плѣнници въ лагера при Шипоте и въ другитѣ по- добни лагери. Ако висшето командване на ромѣн. армия откаже тѣзи анкета и не ми гарантира най-широко, че германскитѣ военноплѣнници въ Молдова ще бѣдатъ третирани хуманно, ще се вида принуденъ, за голѣма сѣжаление, да разпоредя прилагането на най-сурови репресии къмъ населението отъ окупираната територия.

Фонъ Макензенъ, генер. фелдмаршалъ.

прѣвъ които денемъ и ноцемъ този български вели- канъ се любува на синьото небе? Кой отъ насъ е стѣ- пѣлъ на Калвакра, за да види какъ нищожна частца прѣдставлява самъ прѣдъ безкрайното величие на природата и, колко дребни сж неговитѣ прѣживявания прѣдъ вѣчнитѣ възлениа на мировата дума, разбѣла току подъ краката му суетата на свои домѣкъ?

Защо да го врия? — а за мене Калвакра бѣше едно географическо понятие. Днесъ е една пѣсенъ. И азъ отидохъ да вида този полуостровъ не за самия него, не за божественото, което той ни разкриа сръдъ дѣлтѣ необхватни бездни — морето и небето — тѣй властни обхващали каменотѣ му въ брѣнъ гърди, а за неговия фаръ! Та нали отъ папѣтѣ учебници по гео- графия — досадеиъ регистъръ на имена — азъ бѣхъ училъ години подъ редъ само за фара на Калвакра!

И видѣхъ го — единъ фенеръ, като всички фе- нери по свѣта, сръдъ еданъ вѣтъ, който може бѣ, нѣма равенъ на себе си. Една битпазарска игла върху царствената причеса на безподобна красавица. . .

Калвакра! Старшиятъ на военната команда, интеллигентъ и спретнатъ матросъ, ни утрупа съ безконечнитѣ си обяснения, като ни водѣше на всѣждъ въ желание да не остане нищо невидено отъ насъ. Думитѣ му се дѣ- яха пѣвно като думи отъ добръ заученъ урокъ. Намѣсти той не разправяше, а пѣше, вървѣки видимото стѣснение отъ голѣмото началство, дошло да прѣвѣри охраната на брѣга и да се убѣди, за излишенъ патъ.

ИЗЪ ЧУЖБИНА

(В. Т. А. и радиотелеграфа).

По въпроса за мирътъ

Врѣстъ-Литовскъ. На 21 януари германската комисия за економически работи продължи прѣговоритѣ съ руската делегация. Подготвителнитѣ работи за по-нататъшнитѣ съвѣщания по економическитѣ работи сѫ били прѣдадени на една второстепенна комисия, която още на 21 януари послѣ обѣдъ почна работитѣ си. На 20 и 21 тогo се почнаха и прѣрѣнатѣ официални съвѣщания на герmano-руската правова комисия. Тя се занимава съ въпроситѣ, които се налагатъ отъ прѣвратяването на военното положение и възстановяването на дипломатическитѣ сношения, съ обезщетението и възобновяването на държавнитѣ договори. За сега се прѣговара за възстановяването на частнитѣ права.

Положението въ Русия.

Виясо. На „Корriere де ла сера“ съобщаватъ отъ Петроградъ, съ дата 18 януари: прѣзъ послѣдната нощъ бидоха арестувани стотина души. Днесъ прѣди обѣдъ въ разни квартали се водиха боеве съ пушки и картечници. Въсѫ издигнати барикади. На нѣколко пункта въоръжени граждани се сражаваха противъ червената гвардия. Има нѣколко души убити. Много моряци пригизгнаха прѣзъ послѣднитѣ дни съ нѣколко военни параходи, които хвърлиха котва въ Нева и участвуватъ въ боеветѣ, чиято сила се увеличава. Работници социал-революционери, които манифестираха въ полза на учрѣдителното събрание, бѣха атакувани отъ войскитѣ на Ленина, които хвърлиха бомби отъ покривитѣ на къщата и стрѣляха съ пушки. Между убититѣ е и Вогаровъ, социал-революционеръ депутатъ въ учрѣдителното събрание.

Стокхолмъ. Съобщаватъ отъ Петроградъ, че биде обнародвана заповѣдъ за борба противъ анархията, възстановяването на реда и желѣзопѣтн. служба.

Лондонъ. Райтиръ се научава отъ Петроградъ, съ дата 19 януари: въ учрѣдителното събрание Сводаловъ прочете декларацията на съвѣтитѣ, споредъ която частната собственостъ трѣбва да се унищожи и собствеността да мине въ рѣцѣтъ на работницитѣ, да се въведе задължителния трѣдъ, работницитѣ да бѣдатъ въоръжени, а другитѣ класи разоръжени, да се създаде една социалистическа армия и най-сетнѣ заемитѣ да бѣдатъ анулирани. Декларацията свършва съ твърдението, че властта принадлежи изключително на работницитѣ и на съвѣтитѣ. Въоръжени съ пушки моряци се намираха въ кулоаритѣ на събранието. При входа на сградата бѣха поставени двѣ полски оръдия. Учрѣдителното събрание рѣши съ 278 гласа, срѣду 140, да отложи разсѣвяванията по декларацията за правата на работницитѣ, следъ което болшевикитѣ и социалиститѣ — революционери отъ лѣвицата напустоша залата. Социалиститѣ-революционери отъ дѣстицата, които останаха, въпрѣки заплашванията на въоръженитѣ моряци, гласуваха едно прѣдложение за изпращане делегация до воевѣдитѣ за сключване на общъ миръ.

Милано. Кор. бюро. На „Корriere дела Сера“ съобщаватъ отъ Петроградъ:

Атентатътъ противъ Ленинъ биде извършенъ отъ една жена, която тутакси изчезна. Този атентатъ изглежда, че е начало на новъ терористиченъ периодъ на нѣколко социал-революционни групи. Всички ромънски прѣдставители ще напуснатъ вѣротно Петроградъ. Полицейския приставъ, който се нахвърли, за да защити италианското посолство прѣзъ нападенето, за което се съобща, билъ арестуванъ.

Сражения между руске и ромънски войски.

Отъ фронта ни съобщаватъ: Руско-ромънскитѣ отношения сѫ изострени крайно много. Следъ краткитѣ сражения между малки руски и ромънски войсковы части, започнали сѫ боеве и между голѣми бойни единици, и сѫга съвѣтъ е свидѣтел на нова междусъюзническа война. Вследствие опита на ромънитѣ да отнематъ оръжието, мунициитѣ и обоза на войскитѣ отъ четвѣртия сибирски корпусъ — 9 и 10 руски дивизии, на юго-западъ отъ Галацъ, между рѣцитѣ Серетъ и Прутъ, се е завързало формено сражение между съюзнитѣ руски и ромънски войски. Сражението се води отъ три дни, съ най-голѣмо ожесточение. И двѣтъ воевѣди страни сѫ служатъ съ оръдия и помощта на мониторитѣ. Ромънскитѣ части получаватъ голѣми поддрѣпления. Войницитѣ отъ една руска бригада, за да не попаднатъ въ ромънски плѣнъ, подриали прибѣжище отсамъ демаркационната линия, уговорена въ договора за примирение, гдѣто и сложни оръжието си — оръдия, картечници, пушки, обозъ и фуражъ. Останалата частъ отъ руския корпусъ продължава да води сражението, очаквайки помощъ.

Бунтъ между сръбскитѣ войски.

Науенъ. На солунския фронтъ въ началото на мѣсецъ декемврий се появи бунтъ въ два сръбски полка. Английскитѣ полкове, чрѣзъ заплашване, сѫ попрѣчили на разпространенето на бунта между цѣлата сръбска войска. Съобщава се за арестуването на 8 сръбски офицери, твърдѣ много подофицери и войници.

Английско мнѣние за морскитѣ загуби.

Науенъ. Единъ английскъ вѣстникъ пише: Въ послѣдно врѣме нашитѣ ежедневни загуби на корабипадмиваватъ 20 хиляди тона. Загубата, изчислена въ товари, е значителна, като се взема прѣдъ видъ извънредното използване и патоварване на корабитѣ. Ние можемъ да кажемъ, че загубата на търговски параходи е достигнала до една трета отъ цѣлия ни воененъ разходъ.

Ромънскитѣ параходи конфискувани.

Стокхолмъ. 18. I. Съобщаватъ отъ Одеса: Мѣстния комитетъ на съвѣтитѣ заповѣда конфискуването на всичкитѣ ромънски параходи въ пристанището Одеса. Въпросътъ се касае за шестнадесетѣхъ парахода, които, по врѣме на офанзивата по Дунива, изубаха въ Одеского пристанище. Между тѣхъ се намиратъ два торпильора и три канонерки. Ромънския екипажъ е смѣненъ съ матрози — болшевики. Два отъ ромънскитѣ параходи сполучили да избѣгатъ о врѣме.

Ромънския кралъ арестуванъ.

Бернъ. Агенция Райтеръ съобщава, че споредъ петроградскитѣ вѣстници, ромънския кралъ Фердинандъ билъ арестуванъ въ сѣбота и вѣротно вече, е изпратенъ въ Петроградъ.

Сърбия, Гърция и Ромъния недоволни отъ рѣцитѣ на Лойдъ Джоржъ и Уйлсона. Женева 19. I. Вѣстникъ „Шампа“ съобщава, че между ромънитѣ, сръбитѣ и гърцитѣ сѫществува голѣмо недоволство отъ рѣцитѣ на Лойдъ Джоржъ и Уйлсонъ. Исканитѣ мисли по распокъсането на Австро-Унгария трѣвожатъ много сръбитѣ и ромънитѣ и правителствата на тѣя държави сѫ на пътѣ да искатъ покровителството на Италия за малкитѣ народи. Една ромънска депутация се готви да замине въ Римъ, за да направи постъпки прѣдъ Сонино, за да се вастъпи въ парижката конференция за правата на Ромъния. Голѣмо вълнение сѫществува и въ Гърция; въ Атина се чуватъ гласове за свикването парламента на извънредна сесия. Вѣротностъ има, штоо Венгелосъ да бѣде принуденъ да искае публично становището на правителството по рѣцитѣ на Лойдъ Джоржа и Уйлсона. Споредъ в. „Шампа“ разсѣвяванията въ парижката конференция по ревизията на военнитѣ цѣли ще срѣщнатъ голѣми затруднения. в. „Курriere дела Сера“ се стрѣми да докаже необходимостта, штоо Италия да стане начело на балканскитѣ народи и малкитѣ народности, завладѣни отъ Австро-Унгария.

Вълненията въ Австрия. Виена. Избухнали по-рано бунтъ между работницитѣ продължава отчасти. Днесъ въ Прага започна генерална стачка на чешкитѣ работници. Прѣдъ обѣдъ стана демонстрация, на която сѫ присѣтствували 100,000 души. Театритѣ и кинематографитѣ сѫ затворени.

Виена. Въ камарата на депутатитѣ, въ началото на засѣданието, министъръ-прѣдседателя г. Зандлеръ, отговаряйки на интерпелациитѣ на чѣскитѣ и чешкитѣ депутати относително взетата на 6 януари отъ чешкитѣ депутати въ Прага резолюция, заяви: „тази резолюция, като не обръща внимание на връзката съ династията и съ цѣлата държава, застава на международно становище и е готова да приемѣ, поне при сключване на мира, между-народна поддрѣпка, за да бѣде призната отъ чуждитѣ държави. Подобно гледище е отъ естество да насърчи враговетѣ и да продължи войната. Въ резолюцията се иска право за самопрѣдѣление, за да се обигори на Чехия, Слезия и Моравия пълна независимостъ и суверинитетъ, безъ огледъ дали това не е противъ правата на Австрия и населението. Резолюцията допуца едно вѣрждебно на държавата скъпяние, което трѣбва да бѣде отхвърлено съ възмещение отъ всѣки австриецъ. Противъ него трѣбва да се бори съ всички срѣдства всѣко австрийско правителство. Рѣчта на М-ръ Прѣдсѣдателя бѣ изпратена съ силни рекоплицования отъ страна на лѣвицата и съ прѣсѣвявания отъ страна на чехитѣ.

Добруджанци, пазете се отъ прѣдатели и шпиони. Пазете се отъ ония, които услужватъ на враговетѣ на нашия вѣрненъ четворенъ съюз!

въ готовността на български войникъ да сложи живота си, но не и да допустне вражи кракъ на свѣщената българска земя.

— А тука — отдалечени така — и самотни, не ва ли е тежка службата? ...

— Тежка ли? — Че може ли да бѣде такава тя, господниѣ полковниче? ...

— Това море! — И старшиятъ посочи съ широкъ махъ къмъ безкрайнитѣ хоризонти на морската стихия... Стори ми се, че никога по искренно не се е прихазвало прѣдъ началството и никога, съ по-малко думи, не е било очертавано едно голѣмо задоволство.

Това море! ...

— Ты ние сме на най-хубовото мѣсто, г-нѣ полковниче. Тукъ ромънскитѣ кралъ е искалъ да си строи дворецъ. Самъ е докарвалъ нѣколко пъти.

— Ама крива му изгѣзе смѣтвата, зададе навивно еднакъ отъ матроситѣ, дошѣлъ за всѣки случай, може би, по заповѣдъ на свои старши.

— Че защо? — пита съ самодоволна усмивка полковничетъ.

— Така... Не даваме ние...

— Кои ние...

— Ние — българитѣ — господниѣ полковниче. Земата е наша...

И, дѣйствително, човѣкъ трѣбва да дойде на поса Калиакра, за да усѣти нашата земя съ всичкитѣ прѣлести на нейната природа и съ всичкитѣ бури на живота ѣ. Прѣдъ насъ и около насъ море — златно чер-

вено и тихо като вечерния вѣлѣзъ, откритъ въ огледалната му повърхност. Меговитѣ глѣбини една-едва се повдигатъ като гърдитѣ на млада хубавица, видѣла на сънъ възлощенето на свои вѣлѣзъ... И като нея морето сѣвящъ че прѣживѣва въ полудрѣма на минали срѣдъ частне часове.

— Но то спи сега, забѣлѣзва ми матросѣтъ, доловиятъ мой захласъ...

То спи и сънува...

— А какво сънува?

— Ето...

Ние пристѣпваме още нѣколко стѣпки и се надѣсваме надъ бездната, уловени здраво о надвисналитѣ скали. Подъ насъ въ най-капризенъ безпорядѣкъ грамадни каменини скали, о които се разбива дѣхътъ на морето въ милиарди алмазни искрици, за да изчезнатъ отново въ тъмно-синитѣ пазви на водата.

— Бури! ...

Вѣше ли той войникъ-единакъ голѣмъ поетъ, вникналъ въ тайнитѣ на морскитѣ простора? Не знамъ. Но азъ повѣрвахъ, че морето сънува и — сънува бури.

Всичко прѣдъ очитѣ е като на дланъ. Ца и нѣкъдѣ, може би, човѣшкото око не е така мощно, както тукъ. Неговиятъ погледъ, надхвърлява Чираклия, стреми се обхващъ да долови контуритѣ на Баскиногездѣ, на заматъ, ѣ, на изтоякъ, тъмнитѣ отражения на шабленскитѣ и мангаски води, засѣчениотъ стройния си дуетъ на Калиакра. А огрѣдъ той се къни далечъ

нѣкъдѣ, дѣто мжитѣ на фара биха стигнали само ако бѣха мечти.

С, колко голѣма е душата на човѣка тукъ! Но колко, малѣкъ е самъ той! ...

Тамъ прѣдъ него и около него — море, надъ него — небо а въ гърдитѣ му — душа. Три стѣпки три вѣщности, които съзнава, когато ги събере наедно ...

Калиакра!

— Тука е „къркъ къзъ-капусу“ — вратата на четиредесетѣхъ мими.

Стари хора разказватъ, продължава старшиятъ, че нѣкога поганци гонили християнски момичета ... Най-хубавата отъ тѣхъ била Калиакра ...

— Слушали сте, нали г-нѣ полковниче?

— Не ...

... Искали да ги потурчатъ. Тѣ прибѣгнаа тукъ ... Вранали се дълго. Но поганцитѣ принѣдатъ по-много и по-много. Какво да правятъ? Тамъ робство и срамъ, а тукъ море. И тамъ и тукъ смъртъ.

— Калиакра! да се прѣдадемъ! ...

А тя мълчи, загледала въ развилнитѣ отдолу вълни ...

— Вижъ, Калиакра! Ние сме тѣя млада ... Да се прѣдадемъ!

— Нашитѣ очи не сѫ се нагледали на свѣта, нашитѣ души не сѫ нили отъ чашата на любовта ...

(Скъда)

Г. П. новъ.

Една грижа.

... Този, който падне въ бой за свобода, той не умира...

Хр. Войковъ.

Много герои — мъченици положили живота си по бравият полъ, за чешта на Отецеството и за свободата на брата — робъ.

Поетътъ вѣнецъ отъ стихове имъ сви, цвѣецътъ хмипи цѣе — качатъ безсмъртната слава на героитъ-освободителн. Историата разгръща листата си и съ кървави букви отбѣлзва дѣлата имъ, а ние простосмъртнитъ трѣба да се погрижимъ за вѣчнитъ имъ жилища, докато още не сж затрити отъ времето и не сж обгърнати въ тръне и бурей. Да положимъ бащински грижи за тия свѣщени могили — покои на падналитъ войни, да имъ мидигнемъ здрави, дълготрайни, изработени съ вкусъ и красота памятници; да ги оградимъ съ каменни зидове, желѣзни или дървени огради, вериги, живъ плетъ отъ растениа; да ги засѣемъ съ хубави, благоуханни цвѣта; да ги залѣсимъ съ многогодишни, качести дървета, това е първи ни дългъ къмъ свѣтитъ-герои. За увѣковечаване гробоветъ на падналитъ брата, се създаде специално бюро за издирване, и украсяване военнитъ гробове и при 3 дѣлна Армия.

За улеснение и усиляне работата на послѣдното, нужно е да му се даватъ свѣдения за погребенитъ въ безкрѣстни гробове войници, колко сж, имената имъ, отъ кои части сж, датитъ на умирането имъ.

Дългъ е на всѣки гражданинъ, който обича свободата и миаѣе за падналитъ освободители, да даде своята дава и въ това отношение: останалитъ по домоветъ си мѣже — съ материали, инструменти, съ лѣсангане, а баби, невѣсти и дѣца — съ посаждането цвѣти. Вадете тѣхни близки, сторете това, що сториха вашитъ бѣщи и дѣди надъ братскитъ могили при Плъвенъ и Шепка. Надъ тѣхъ стърчатъ памятници, които вѣчно ще говорятъ за подвижитъ на падналитъ борци. Сторете това, защото добруджанскитъ лобни мѣста — поитъ могили, нѣма кой да облѣе съ горѣщи слези; ни невѣста млада, ни стара мѣйка, ни невѣстни дѣца. Нали бацитъ имъ умрѣха, далечъ отъ сѣмейни овища, за тѣхъ и за насъ? Нали някога вече не ме идатъ хубавото слънце, другарскитъ поздравн, майчинъ цѣлувка и дѣтска усмивка?

Нека всѣки гробъ, всѣка могила, подъ която лежи български, съюзнишки или неприятелски войникъ, (вашото слѣдъ смъртта всички сж равни) бжде възобновенъ, обрѣденъ и обриватъ на свѣтлинце.

Тогва всѣкъ бръшлявовъ, трепетливковъ, тополовъ, бръзеву, върбовъ, дѣбовъ листъ; всѣка чешпирева, мѣвина вѣйка или всѣко цвѣтче отъ маргарити, калинка, кривавъ макъ, мащерка, червени рози и не забравки, всрѣдъ които ще стърчи красивия памятникъ съ хубаво изработенъ надсловъ, ще говори съ шепотъ благъ на непознати устни и ще спомва за загиналитъ герои.

И слѣдъ години, когато нашитъ потомци, радвающн се на свободата и културата, доволни и шастливи, ступатъ изъ свѣщената земя, неволно ще се спиратъ пѣдъ изправенъ кръстъ подъ сѣвчесто дърво, ще спематъ шавка и ще шепватъ благодарствени слова, за сна, която за отечество и свобода се отрѣвоха отъ тоя свѣтъ.

Нито единъ гробъ, дѣто и да е той, да не остава безъ нашата грижа, безъ памятникъ, безъ надсловъ, безъ цвѣтъ и вѣйка.

Да възблагдаримъ на героитъ за изкупената съ кръвта имъ свобода на златна Добруджа.

Хроника

Отвѣчениитъ се завръщатъ. Прѣвъ Тулча редовно минаватъ отвѣчени българи, които сж избѣгали отъ Молдова въ Русия. Руситъ пропушатъ всички безъ разлика на възраст.

Получаването на разплоденъ добитиъ. Лицата, които желаятъ да получатъ разплоденъ добитиъ, отъ доставения таквъ отъ министерството на земледѣието, ще трѣба да внасятъ сумитъ въ В. Н. Банка.

Откриването на фондовата борса. На 20 тогу прѣди обѣдъ е била открита фондовата борса въ София. Присѣствували сж, освѣнъ членоветъ на борсата и мнозина отъ сегашнатъ и бившатъ министри и народни прѣдсѣатели. При откриването, слѣдъ молебена, било държани рѣчи отъ прѣдсѣателя и отъ министри на финанцитъ.

Го мизосътъ на тютюня. Между българското правителство и швейцарското се водятъ прѣговори за продажбата на тютюня, отъ какъто Швейцария има голѣма нужда. Прѣговоритъ, изглежда, ще се приключатъ съ успѣхъ въ скоро време.

Военно сиропиталище. По инициативата на г. военния министръ Генералъ Найденовъ, се открива сиропиталище за крѣгли сираци и дѣца безъ майки, които бащи сж на фронта. Сиропиталището ще се помѣщава въ училището „Мария Луиза.“ Ще се приематъ дѣца отъ 5—12 годишна възраст. Тѣ ще посѣщаватъ училищата и по условие ще могатъ да свършатъ и всесте училище. Сиропиталището се издържа отъ военното министерство. За уредникъ е назначенъ поручикъ Тихчевъ.

Увѣличение дневнитъ на желѣзничаритъ и пощенскитъ чиновници. Приготвенъ е законопроектъ за даване на чиновницитъ и служащитъ по желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ, вмѣсто една пета, по двѣ пети отъ заплатитъ, понеже сж напълно милитаризирани.

По изплащането добавѣчното възнаграждение на чиновницитъ. Министерството на финанцитъ нарежда, за улеснение и свързание на работата, добавѣчното възнаграждение и едната пета дневни пари да може да се вписватъ и изискватъ въ една и сѣма вѣдомостъ, като общитъ суми отъ дневнитъ и добавѣчни пари бждатъ показани въ отдѣлни графа. Въ платешнитъ заповѣди, които издава министерството на войната, трѣба непременно да сж показани по отдѣлно сумитъ на дневнитъ пари и на добавѣчното възнаграждение. При складчането на редовнитъ бюджети за 1916 и 1917 г. всички произведени по тѣхъ разходи за добавѣчното възнаграждение, ще се отнесатъ къмъ кредититъ, разрѣшени за военни нужди.

Календаръ „Свободна Добруджа“. Излѣе отъ печатъ стѣвия календаръ „Свободна Добруджа“ за 1918 г., издаденъ на Народно-спомогателния фондъ „Добруджа“, изработенъ художествено, съ ликоветъ на Негово Величество царитъ, Царъ Аспарухъ и Ст. Караджата, съ вартъ на Добруджа и памятнитъ дати за свободата на Добруджа. Цѣна 80 стот.

Достига се отъ Народно-спомогателния фондъ „Добруджа“, ул. Гурко № 16, телеф. 368 и дружество Курьеръ, Ссфия. Намира се за продажъ въ всички вѣстивкарски вѣстители. Въ Вабадагъ — при книжнина складъ на фондъ „Добруджа“.

По паричнитъ задължения къмъ английскитъ и френскитъ поданици. Народ. Банка е наредила да се дѣлува изгълението на парични или други задължения сирѣмъ французки и английски поданици, когато това задължение става въ долга на български поданици; напр. изплащане на прѣми по осигуровки, освобождане на налози, ипотечи, уреджане лихвоносни заеми и пр., отъ тежестта на които българскитъ поданици биха желали да се освободатъ или неизплащането на които би уврѣдило интереситъ имъ. Това изплащане трѣба да става въ български монети, безъ каевито и да било прибавки на ажио, ефективни евроковни монети, франкове и пр. даже и когато въ договоритъ е било изрично уговорено тѣка. Когато изплащането е уговорено да става въ злато, ще се плаща въ златни български банкноти.

Банковитъ клиентъ, които иматъ да плашатъ суми по чужди полиции на английски и французки поданици, които се намиратъ въ портфейла на банката за инкасо, ще се възплашатъ безъ ажио, макаръ полицитъ да сж мораторни. Сумитъ, които постѣпватъ по този начинъ въ банката ще се минаватъ въ завърка на текущитъ безлихвени стѣпки на правонѣющето лице, което ще получи извѣстие по смѣтката, като до адреса на лицето се забѣлжави и неговото поданство.

Вниманиятъ складъ на фондъ „Добруджа“ отпуска безплатно на читалищата и училищата въ Сѣверна Добруджа по 1 ева. стъ слѣднитъ книги и картини: 1) Арсений Костенцевъ. Спомени, 2) П. Баволовъ. Поези пѣсни, 3) Ежинъ Пелвинъ. Пѣжо и Пѣндо, 4) В. Х. Боневъ. Хумористични аптологии, 5) Д. Христовъ. Дѣла—Верпе, 7) Войнички сборникъ на Шанченци, 7) П. Б. Чапковъ. Западни вари, 8) Я. Сакъзовъ. Българитъ въ своята история, 9) св. „Всеобщъ прѣгледъ“, кн. XVIII и XIX, 10) Ст. Рунелски. Разкази, томъ II, 11) Картина „Сине моѣ“. Умоляватъ се главнитъ учители и прѣдсѣатели на читалищата да изврататъ разписки и пълномощиетъ, за получаване на отпуснатитъ книги.

Въ склада пристигнаха голѣмо количество буквари Самарджиевитъ и всички видове учебници за първоначалнитъ училища.

Расписание на влаковетъ и параходитъ.

Влаковетъ Браила—Букурещъ. Тръгва отъ Браила въ 7 ч. и 34 м. сутр. Пристига въ Букурещъ 5 ч. 03 м. слѣдъ об. Тръгва отъ Браила въ 5 ч. и 56 м. вечерята. Пристига въ Букурещъ въ 1 ч. и 02 м. сл. об. Тръгва отъ Букурещъ въ 7 ч. и 15 м. сутр. Пристига въ Браила въ 2 ч. и 06 м. сл. об. Тръгва отъ Букурещъ въ 1 часа и 02 м. сл. об. Пристига въ Браила въ 8 часа веч. Забѣлжава: Времето се разбира точно европейско (Бълг. време).

Параходитъ Оршова—Браила. Параходитъ пристигатъ въ Браила всѣки понеделникъ и четвъртъкъ 6 30 пр. пладнѣ и отпътуватъ нагорѣ сжщитъ дни 8 30 пр. пладнѣ.

сальтъ Браила—Гечетъ. Тръгва отъ Браила въ 7 и 9 ч. пр. пд., и 1 и 3 ч. сл. пд. Тръгва отъ Гечетъ въ 8, и 10 ч. пр. пд. и 2, и 4 ч. сл. пд.

Библиотека „Добруджа“ издава фондъ „Добруджа“ — организация за национална култура и взаимна помощ

Излѣзоха отъ печатъ и се прѣстигнаха въ продажба слѣднитъ книги:

- № 1. Историческитъ права на България върху Добруджа отъ Милавъ Г. Марковъ. Цѣна 2 лева.
- № 2. Добруджа и нашето възраждане (културно-исторически възравания) отъ С. Чининировъ. Цѣна 5 лева
- № 3. Кюстенджанското пристанище отъ Д-ръ Ив. Пепяковъ. Цѣна 1,50 лева
- № 4. Етнографията на Добруджа отъ професоръ Романски

Всички порѣчки да се испрататъ до Библиотека Добруджа ул. Гурко № 16 и дружество Курьеръ — София.

На книжари 25 % отстъпъ.

Добруджанци могатъ да искатъ сжщитъ помера отъ книжарницата на фонда въ Вабадагъ.

Книженъ Складъ на фонда „ДОБРУДЖА“

Пристигнаха въ склада въ голѣмо количество слѣднитъ книги:

- Учебници:
1. Букваръ и първа читанка отъ М. Влайковъ
  2. „М. Господиновъ“
  3. Читанки за III и IV отдѣл. отъ Т. и М. Влайковъ
  4. „за III отдѣление отъ Г. Валтаджиевъ“
  5. „III и V отдѣл. отъ Г. Стояновъ и Хр. Тодоровъ“
  6. Смѣтанки за II, III и IV отдѣл. отъ А. Борляковъ
  7. Отечествознание за IV отд. отъ М. Влайковъ
  8. Природознание за III и IV отд. отъ А. Борляковъ
  9. Законъ Вожа за II, III и IV отд. отъ Богомилъ
  10. Езиковни упражн. за II отд. отъ Карагѣлевъ

- Рѣководства за учители
1. Практиката на прѣвъ I и II учебна година отъ Д-ръ В. Мановъ
  2. Сборникъ за дѣтски забав., ч. I и II отъ Д. Войчевъ
  3. Практиката на природознание въ III отд. отъ А. Борляковъ и Юрд. Савовъ
  4. Утра и вечеринки отъ Ив. Андройчинъ
  5. Улѣтвания къмъ буквара и читанката отъ М. Господиновъ и М. Д. Николовъ.

- Дѣтско четиво
1. Сп. „Звѣздца“ — отдѣлни книжен.
  - 2) Библиотекъ „Дѣдови и бабини приказки“.

Калцемарски и ученически потребности. Дневници съ материални книги. Училищни бюджетни бланки. Приходни, разходни и квантационни книги. Разни видове тетрадки, моливи, перъ, мастила, пликони и др. Разни формулари и бланки за общинскитъ и войсковитъ калцемарни. Ликов. на народнитъ дѣйни, портретитъ на царя и пр.

ВЪОТНИКАРСКАТА АГЕНЦИЯ

КУРЬЕРЪ

НА

ХРИСТО В. КАЛОЯНОВЪ — ДИМОТИЦА

Пренежа обявления, реклами, годожки и свадбени извѣстия, скърбни вѣсти, панахида, благодарности и други подобни за в. „Добруджа“.

Записва абонати за в. „Добруджа“

Директоръ Драгомиръ Печовъ